GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 114. *Vinerĭ 24 Maiu (5 Iunie)* 1885.

Braşovŭ, 23 Maiu (4 Iunie) 1885.

Incă înainte cu 15 anĭ scriá unŭ omŭ de statŭ austriacŭ despre programa politică a imperiului:

„Fantoma periculósă despre natura şi chemarea esclusivŭ germană a Austriei a predomnitŭ până acuma politica nóstră interióră şi esterióră. Trebue sĕ ne lăpădămŭ de acésta fantomă şi sĕ căutamŭ a cunósce şi a împliní adevĕrata natură şi chemare a Austriei, dacă este ca sĕ nu devină realitate ceea ce dorescŭ inimicii ei de jurŭ împrejurŭ. Natura Austriei nu este esclusivŭ germană, ci este parte germană, parte slavă, parte maghiară şi parte română, de aceea în loculŭ misiunei exclusivŭ germane a Austriei, trebue sĕ punemŭ misiunea austriacă a monarchiei nóstre.“

In ce consistă acésta misiune?

Memoratulŭ omŭ de statŭ ne spune clarŭ şi limprde cum ş'o închipuesce:

„Austria sĕ fiă unŭ statŭ mare unitarŭ descentralisatŭ, căcĭ este formatŭ din maĭ multe naţiunĭ, este unŭ statŭ poliglotŭ. De aceea diferitelorŭ ţĕrĭ din care e compusŭ, trebue sĕ li se dea unŭ self-guvernamêntŭ în mĕsură câtŭ mai mare, ear tuturorŭ popórelorŭ egala îndreptăţire.

De cincĭ-spreḍece anĭ încóce, politicii, cari conducŭ astăḍĭ destinele Austriei, lucră neîncetatŭ pentru realisarea programului indicatŭ mai susŭ. Misiunea de împăcare a cabinetului Taaffe nu este decâtŭ unŭ începutŭ seriosŭ pe acéstă cărare spinósă, care are de ţintă împlinirea adevĕratei naturĭ şi chemărĭ a Austriei.

In periodulŭ trecutŭ de şése anĭ, ministeriulŭ Taaffe a ajunsŭ celŭ puţinŭ aşa de departe, ca sĕ emancipeze imperiulŭ de snb influinţa esclusivŭ germană. De aici însĕ până la realisarea întregului programŭ alŭ partidei dinastice austriace este încă unŭ lungŭ şi greu drumŭ.

Alegerile pentru Reichsrath, ce se sĕvêrşescŭ acuma, suntŭ prin urmare de mare importanţă pentru mersulŭ viitorŭ alŭ acestei politice austriace.

Până acuma guvernulŭ şi partida lui a eşitŭ învingĕtorŭ pe tótă linia din luptele electorale. Partidele germane, deşi s'au aliatŭ sub unŭ singurŭ drapelŭ alŭ „stângei unite“, totuşĭ au perdutŭ în multe părţĭ mandate şi chiar şi în Viena, numai în centrulŭ oraşului au pututŭ reuşi cu candidaţii lorŭ, pe când în celelalte cercurĭ au fostŭ aleşĭ candidaţii fracţiunei democratice şi antisemitice.

Despre democraţii nemţi se ḍice, că ei nu stau pe basă esclusivŭ naţională, prin urmare guvernulŭ póte sĕ conteze până la unŭ punctŭ óre care la sprijinulŭ lorŭ precum şi la alŭ antisemiţilorŭ.

Cabinetulŭ Taaffe are dér şanse a'şĭ întări pe viitorŭ posiţiunea. Cu alte cuvinte, austriacismulŭ s'a îngrăditŭ şi mai multŭ în contra germanismului esclusivŭ. Marea cestiune este acum, că óre îşĭ va puté ţiné echilibrulŭ, ca nu cumva sĕ cadă în altŭ estremŭ, şi sĕ se înece în apele slavismului?

Nu putemŭ ceti în cartea viitorului Austriei, dér vedemŭ şi noi că acolo se va decide în curêndŭ, dacă natura poliglotă a monarchiei este destulŭ de tare spre a suporta şi crisele viitóre.

Ceea-ce s'a făcutŭ până acuma, este o consecinţă naturală a nisuinţelorŭ ómenilorŭ de statŭ austriacĭ, cari voescŭ sĕ servéscă intereselorŭ dinastice. Ne mirămŭ prin urmare, cumcă pressa maghiară se arată atâta de surprinsă, de resultatele alegerilorŭ pentru Reichsrath şi că i se pare atâtŭ de straniu, că guvernulŭ austriacŭ îşĭ întrebuinţéză tótă puterea spre a produce o revoluţiune în sensŭ federalisticŭ în statulŭ unitarŭ.

Maghiarii au unŭ presimţŭ ce nu-i înşélă, dacă se temŭ, că acéstă revoluţiune federalistă nu se va opri numai la rîulŭ Laitha, ci va trece şi dincóce peste hotarele Ungariei. Noulŭ Reichsrath va avé sĕ încheiă şi pactulŭ financiarŭ cu Ungaria, care espiră peste scurtŭ timpŭ, şi e mai multŭ decâtŭ probabilŭ, că în cursulŭ timpului austriacismulŭ învingĕtorŭ va întră în conflictŭ şi cu maghiarismulŭ esclusivŭ.

Convenţiunea comercială cu România.

Guvernulŭ austro-ungarŭ a denunţatŭ la 1 Iuniu st. n. convenţiunea comercială cu România. Din incidentulŭ acesta scrie »Neues Pester Journal:«

»Negoţiările pentru încheiarea unei nouĕ convenţiunĭ comerciale între monarchia nóstră şi suveranulŭ regatŭ alŭ României se vorŭ începe în curêndŭ, der faţă cu disposiţiunile şi nisuinţele dela noi şi de dincolo numai cu anevoiă se va puté dobêndi o soluţiune mulţămitóre. Pĕcatele vechĭ ale diplomaţiei nóstre se vorŭ rĕsbuna asupra industriei nóstre. In palatulŭ de esterne din Viena ómenii au consideratŭ interesele economice ale Austro-Ungariei ca mijlocŭ spre scopurĭ politice, în locŭ de a se folosi de politică pentru înaintarea bunăstărei economice, şi astfelŭ s'au vătămatŭ acele interese economice şi s'a greşitŭ scopulŭ politicŭ.«

»Glorióse victorii ale armatei austro-ungare asupra Turcilorŭ s'au folositŭ în încheiările de pace dela Carlovitŭ şi Pasarovitŭ într'acolo, că s'au deschisŭ esportului austro-ungarŭ porţĭ marĭ spre imperiulŭ osmanicŭ prin stipulare de vămurĭ pe valóre cu deosebire micĭ (trei procente) şi prin egală îndreptăţire a supuşilorŭ de amêndouĕ părţile cu indigenii. Pe basa acestorŭ tractate, guvernele absolutistice ale Austriei, care refusară israeliţilorŭ din ţéră egala îndreptăţire, au trebuitŭ sĕ acordeze israeliţilorŭ turcescĭ dreptulŭ nemărginitŭ de colonisare şi deplină libertate comercială, aşa că israeliţii austriacĭ, pentru a se apĕra de şicanele poliţiei şi ale autorităţilorŭ industriale, au lăsatŭ sĕ fiă neutraliştĭ în Turcia, ér în Austria gustau libertatea. De amêndoi ţĕrmurii Laithei industria şi comunicaţiunea se aflau pe atuncĭ încă în starea copilăréscă, aşa că folosirea drepturilorŭ economice, cucerite cu armele, rĕmase într'unŭ cercŭ modestŭ; totdéuna Austro-Ungaria esercită unŭ adevĕratŭ monopolŭ alŭ comerţului în nordulŭ peninsulei balcanice şi chiar dincolo de munţĭ. Şi când Turcia încheiă tractate comerciale cu puterile maritime după modelulŭ modernŭ, ea a trebuitŭ sĕ recunóscă privilegiulŭ vamalŭ austro-ungarŭ celŭ puţinŭ pentru România, Bulgaria, Serbia şi Bosnia.«

»Durere, că tradiţiunile înţelepte din ḍilele prinţului Eugen s'au uitatŭ de multŭ în Viena. In nisuinţa zadarnică, d'a câştiga simpatiile popórelorŭ creştine dela Balcanĭ, s'au suferitŭ suirea tarifelorŭ vamale de cătră statele vasale turcescĭ, în locŭ d'a face sĕ valoreze vechiulŭ dreptŭ. Facerea braţului Sulina navigabilŭ şi construirea căilorŭ ferate turcescĭ de pe litoralĭ, în locŭ de a promova esportulŭ dela graniţele ungare în afară, — precum se stipulase şi era şi naturalŭ în urma adăpostirei losurilorŭ turcescĭ în monarchia nóstră — au făcutŭ posibilŭ puterilorŭ maritime de a strimtora încetulŭ cu încetulŭ comerţulŭ nostru din pieţele sale. Nu'i vorbă esportulŭ acesta s'a urcatŭ, dér nicĭdecum în raportŭ cu urcarea celui englesŭ, cu urcarea capacităţii de consumare a principatelorŭ dunărene şi cu desvoltarea industriei nóstre. Actualulŭ tractatŭ comercialŭ, care a sacrificatŭ succesele dela Pasarovitŭ, a fostŭ o încercare nenorocósă întreprinsă pe spesele intereselorŭ economice, de a cumpĕra bunăvoinţa şi alianţa Româniloru prin sacrificarea intereselorŭ economice. Industria ardelénă a suteritŭ greu sub convenţiune şi Românii s'au luptatŭ dóră alăturea cu Ruşii la Plevna.

»Greşala comisă abia se va repara. Inălţarea rangului statului lorŭ a deşteptatŭ în Românĭ nu numai ambiţiunea politică, ci şi cea industrială. Deja de multŭ se încércă sĕ facă literă mórtă din convenţiune, sĕ împedece importulŭ, sĕ cultive o industriă indigenă în stilŭ mare prin tracasserii din partea autorităţilorŭ vamale, prin şicane cu paşapoturile, prin dărĭ de consumŭ, prin interḍicerea comerciului ambulantŭ cu mărfurĭ streine, prin subvenţionarea, din partea statului, a fabricelorŭ rumâne şi prin alte mĕsurĭ. Ceea ce voescŭ sĕ obţină acum pe căi cotite, se va nisui pe faţă la trăctările asupra nouei convenţiunĭ. Agitaţiunea neobosită, de mare Daciă, care aţiţă ură în contra statului şi naţiunei nóstre, va îngreuna, ba póte că va face guvernului din Bucurescĭ imposibilă orice concesiune, în casŭ că s'ar intenţiona aşa ceva. Marele Krach ce s'a ivitŭ în anulŭ trecutŭ asupra României, manifestatŭ prin bilanţulŭ comercialŭ nefavorabilŭ şi prin agio aurului, a produsŭ o agitaţiune protecţionistă pasională, care a provocatŭ în ultima sesiune a camerilorŭ suirea tarifului vamalŭ până la 50 procente din valóre şi protestŭ în contra oricărei reînoirĭ a convenţiunei comerciale cu Austro-Ungaria. Nu trebue sĕ punemŭ nicĭdecum marĭ speranţe în dibăcia diplomaţilorŭ noştri, cari faţă cu contraḍicerile României n'au pututŭ esecuta nicĭ măcar dreptulŭ Austro-Ungariei asupra întinderii Dunării dela Orşova la Galaţĭ, stipulatŭ în pacea dela Berlinŭ. Nu'i vorbă, avemŭ la disposiţiă unŭ mijlocŭ de presiune: putemŭ amenința cu închiderea ţĕrii nóstre importului cerealelorŭ şi vitelorŭ române. Dér ceea ce ar fi unŭ mijlocŭ de ameninţare şi nimicŭ mai multŭ, a devenitŭ chiar scopulŭ protecţionistilorŭ noştri agrarĭ. Resultatulŭ miscărei nóstre vamale protecţioniste ar vătĕma industria morilorŭ. Curentele economice de amêndouĕ laturile Carpaţilorŭ justifică temerea, că noua convenţiune, de cumva se va încheia, nu va întroduce nicĭ unŭ progresŭ.«

Campania în contra presei române

Ḍiarele maghiare, maĭ alesŭ cele din Transilvania, au organisatŭ o campaniă sistematică în contra pressei române. Ḍi de ḍi ele îndreptă cele mai grave şi mai neîntemeiate acusărĭ în contra nóstră insinuându-ne nelealitate şi lipsă de patriotismŭ, ba declarându-ne chiar de duşmanĭ ai statului şi ai naţiunei maghiare.

Care este scopulŭ acestei campanie?

E evidentŭ, că activitatea erostratică a ḍiarelorŭ românofobe dela noi nu póte avea altŭ scopŭ, decâtŭ de-a îndemna în prima liniă guvernulŭ maghiarŭ, ca sĕ persiste pe cărarea apucată şi sĕ prigonéscă românismulŭ cu cutezare totŭ mai mare, ér de altă parte are de scopŭ sĕ aţiţe pe toţĭ Maghiarii în contra elementului românescŭ.

In timpulŭ din urmă se publică în foile maghiare din Clujiu articulŭ după articulŭ spre glorificarea pressei române. Citămŭ aicĭ ca esemplu de bunăvoinţă compatriotă următórele rêndurĭ din »Magyar Polgar«:

„Pressa română se jócă în modŭ neconscienţiosŭ cu binele poporului sĕu; ea a înveninatŭ şi a infectatŭ sângele acestui poporŭ cu cultulŭ minciunei şi alŭ amăgirei; ea falsifică cu metodŭ trecutulŭ lui istoricŭ... şi esceléză în acea de a'lŭ nebuní«.

Cu asemenea „graţiosităţĭ« ne tractéză mereu foile din Clujiu. Judecându dé când s'a înfiinţatŭ reuniunea de maghiarisare, agitaţiunea a cuprinsŭ şi inimile pacinicilorŭ noştri vecinĭ Sĕcui.

Sub titlu „Pressa Română«, organulŭ lorŭ »Székely Nemzet« face următórele expectorărĭ caracteriztice.

»Cetimŭ că guvernatorulŭ Finlandei, comitele Heyden, a retrasŭ foilorŭ finlandeze libertatea pressei de

pănă acum şi a întrodusŭ censura. Causa acestei mĕsurĭ a fostŭ că presa finlandeză a combătutŭ atitudinea guvernului rusescŭ în conflictulŭ cu Anglia. Guvernnlŭ rusescŭ aşa déră nu sufere, ca naţionalităţile sĕ se amestece în procederile lui.‟

»Pressa finlandeză a criticatŭ numai atitudinea guvernului, n'a declaratŭ însĕ rĕsboiu poporului rusescŭ. Décă guvernulŭ ungurescŭ ar voi sĕ urmeze esemplulŭ comitelui Heyden, ar avé o îndoită causă de a rĕstrînge libertatea pressei naţionalităţilorŭ de pe teritoriulŭ corónei ungare. La noi pressa naţionalităţilorŭ nu se mulţumesce numai de a critica procederea guvernului ci declară rĕsboiu întregului poporŭ maghiarŭ şi aţîţă în contra lui. Pe teritoriulŭ ţĕrei voesce Valachulŭ, Croatulŭ, Slovaculŭ, Sasulŭ, sĕ fie celŭ dintêiu şi sĕ jóce rolulŭ de conducĕtorŭ şi pentrucă nu-şĭ potŭ ajunge acestŭ scopŭ, înjură poporulŭ maghiarŭ şi ameninţă cu pumnulŭ. Maghiarii din Transilvania trebue sĕ sufere cele mai violente atacurĭ din partea presei valache. Daco-Romaniştii, carĭ afectéză de a fi descedenţii vechilorŭ Romanĭ, cunoscătorii de carte din sînulŭ poporului valachŭ, fariseii lorŭ întrebuinţéză orĭ ce ocasiune, spre a scuipá veninŭ în contra maghiarismului. Şi de ce tóte aceste?«

»Ar puté da sémă redactorulŭ »Gazetei« de ce e aşa de cătrănitŭ, de ce aţîţă şi predică ura? Crede elŭ că este o procedere înţeléptă când întărîtă la luptă crâncenă poporulŭ maghiarŭ şi valachŭ, ce trăesce în pace unulŭ lângă altulŭ, când sémenă discordiă unde nu e nicĭ cea mai mică causă de a se nasce acésta? Ce i-a luatŭ lui poporulŭ maghiarŭ? Dă guvernulŭ Sĕcuiului póte mai multŭ dreptŭ decâtŭ Valachului? Se bucură óre cineva în comunele cu poporaţiune mixtă de mai multŭ dreptŭ ca ceilalţĭ?«

»Décă Redactorii foilorŭ valache, în locŭ de a apĕrá drepturile poporului valachŭ, — de cumva este vre-unŭ dreptŭ de apĕratŭ, — atacă poporulŭ maghiarŭ, de vină este la acésta în prima liniă lealitatea nóstră. (?)«

»Poporulŭ maghiarŭ a avutŭ din vechime obiceiu de a se amalgamá bucurosŭ cu naţionalităţĭ strĕine, şi legislaţiunea ungară a datŭ imigranţilorŭ dreptulŭ, de care propriulŭ lorŭ némŭ nu s'a bucuratŭ nicĭodată..."

»Guvernulŭ maghiarŭ e tolerantŭ, décă concede, ca vre-o câţĭ-va ómenĭ neprecugetaţĭ şi scrintiţĭ sĕ agiteze în contra poporului maghiarŭ. Décă foile maghiare din Bucurescĭ arŭ cutezá sĕ facă asemenea, redactorii lorŭ arŭ fi fostŭ de multŭ goniţĭ din ţéră. Şi totuşĭ interesulŭ Ungurilorŭ, cari mai alesŭ în Moldova suntŭ cu totulŭ suprimaţĭ, arŭ pretinde ca foile maghiare sĕ facă odată ceva pentru ei..."

„Este datoria guvernului maghiarŭ, de a pune stavilă impertinenţelorŭ ultraiştilorŭ valachĭ, şi de a-i învĕţá omeniă, în casulŭ celŭ mai estremŭ, trebue sĕ-şi ia refugiulŭ la mĕsurĭ à la comitele Heyden. Acésta o aştéptă cu dreptŭ orĭ ce Maghiarŭ dela guvernŭ.

SCIRILE ḌILEI.

La 9 Iuniu se va ţiné adunarea generală ordinară a comitatului Braşovŭ. Intre alte obiecte de desbătutŭ suntŭ şi apelurile reuniunilorŭ de maghiarisare din Ungaria de susŭ şi din Ardealŭ.

—0—

Ni se scrie din Viena, că d. Gavrilŭ Dobreanŭ fiiulŭ preotului din Tulgyes, a fostŭ promovatŭ la gradulŭ de doctorŭ în medicină nniversală. Din incidentulŭ acesta s'a datŭ unŭ banchetŭ, la care a luatŭ parte tinerimea română din Viena. Ii dorimŭ tênĕrului doctorŭ o carieră strălucită.

—0—

Condiţiunile de admitere în scólele de cadeţĭ pentru anulŭ şcolarŭ viitorŭ suntŭ următórele: pentru admiterea într'o scólă de cadeţĭ de infanteriă şi anume pentru anulŭ ântêiu se cerŭ cele patru clase inferióre, pentru anulŭ alŭ doilea celŭ puţinŭ cincĭ clase inferióre, pentru analŭ alŭ treilea celŭ puţinŭ şése clase inferióre ale unei scóle reale séu liceu (gimnasiu superiorŭ); pentru admiterea într'o scólă de cadeţĭ de cavaleriă se cerŭ: pentru anulŭ alŭ treilea celŭ puţinŭ şése clase inferióre ale unei scóle reale séu gimnasiu, pentru anulŭ alŭ patrulea o scólă reală superióră séu unŭ gimnasiu superiorŭ complectŭ; pentru admiterea într'o scólă de cadeţĭ de artileriă séu pionerĭ se cerŭ: pentru anulŭ ântêiu cincĭ clase inferióre ale unei scóle reale séu gimnasiu, pentru anulŭ alŭ doilea o scólă reală superióră séu gimnasiu complectŭ, pentru anulŭ alŭ treilea séu alŭ patrulea nu este o admitere directă; pentru admiterea în anulŭ ântêiu alŭ scóiei de cadeţĭ de geniu se cere testimoniulŭ de maturitate alŭ unei scóle reale superióre. Taxa scolară anuală este de 12, 60 şi 120 fl. Scutirĭ de taxă nu se facŭ. Cei din scóla de cavaleriă depunŭ o taxă anuală de echitaţiune (călăritŭ) de 200 fl.

—0—

Filiala din Alba-Iulia a reuniunei de maghiarisare din Cluşiu s'a constituitŭ şi numĕră 2 membri fundatorĭ şi 140 ordinarĭ. Câtŭ de »maghiarŭ« e comitetulŭ ne arată următórele nume: Johann Issekutz, Sigismund Mihely-essy, Friedrich Salmen, Julius Fröhlich, Josef Korner, Dr. Nathan, Dr. Josef Todor, David Fuchs, Ferdinand Stiazny, Ludwig Strasser, Albert Baruch, Julius Koncz ş. a.

—0—

Deputatulŭ din Orăştiă Gustav Emich nu mai póte de »sincera bucuriă patriotică« că s'a înfiinţatŭ reuniunea de maghiarisare din Cluşiu şi ca dovadă că aşa este, s'a făcutŭ membru fundatorŭ cu 100 fl. şi a mai recrutatŭ şi alţĭ membri. Deputatulŭ din Deşiu Paulŭ Roth n'a rĕmasŭ mai josŭ, ci cu aceeaşĭ »bucuriă patriotică« a datŭ reuniunei totŭ 100 fl.

—0—

Reuniunea sodalilorŭ românĭ din Cluşiu va întocmi la 15 Iuniu n. unŭ maialŭ, în favórea fondului sĕu, în grădina la Capulŭ turcescŭ. Inceputulŭ la 6 óre p. m. Preţulŭ întrărei 50 cr. de persónă. Ofertele mărinimóse se vorŭ primi cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale ḑiaristică.

—0—

In Măieruşŭ s'a ivitŭ printre vite bóla de gură şi de unghii.

—0—

In ḑilele trecute s'a ţinutŭ în Peşta adunarea generală a reuniunei honveḑilorŭ dela 1848/9, care a fostŭ fórte furtunósă. Când secretarulŭ reuniunei a vrutŭ sĕ citéscă raportulŭ anualŭ şi în limba germană, se ridică unŭ gróznicŭ tumultŭ, încâtŭ a trebuitŭ sĕ intrrvină poliţia pentru restabilirea ordinei.

—0—

Ni se scrie din Deva, că la 28 Maiu n. s'a îmormêntatŭ arêndaşulŭ fiscului din Deva Bildhauer Iakab. Interesantŭ e că după ce rabinulŭ a oficiatŭ după datina jidovéscă, punêndŭ mortulŭ josŭ, tăindu'lŭ şi împungêndu'lŭ în peptŭ, la mânĭ şi la obrazŭ, s'a aşeḑatŭ cuşciugulŭ pe o scândură afară, unde un preotŭ reformatŭ cu pălăria pe capŭ i-a ţinutŭ o predică în unguresce ḑicêndŭ între altele: »Póte sĕ pară surprinḑĕtorŭ creştinilorŭ că unŭ preotŭ creştinŭ în haine de oficiu predică la capulŭ unui jidovŭ; dar nu e aşa, căcĭ noi toţĭ dela ei ne tragemŭ (póte Maghiarii — Red.) şi acesta e omŭ ca şi noi, şi în lumea acésta toţĭ ómenii unŭ creatorŭ au în tótă lumea, la care toţĭ ne rugămŭ‟. A fostŭ destulŭ, ca sé se ţină o predică ungurésca la o înmormêmêntare jidovéscă, şi sĕ declare preotulŭ că din jidovĭ se trage omenirea. Pănă unde merge şovinismulŭ!

3 (15) Maiu în Intregalde.

(Coresp. part. a »Gaz. Trans.«)

Ḑiua de 3 (15) Maiu s'a serbatŭ în comuna Intregalde, dér nu ca în anulŭ espiratŭ la timpulŭ sĕu, fiind-că amŭ fostŭ împedecaţĭ. Parastasulŭ s'a celebratŭ în Dumineca ss.Părinţi, cu tóte că a fostŭ pregătitŭ pe ḑiua Inălţării Domnului, fiind-că în ḑiua de 3 (15) Maiu amŭ fostŭ citate vre-o cincĭ persóne la judecătoria din Aiudŭ, pentru aniversarea ḑilei memorabile din anulŭ trecutŭ. D-lŭ procurorŭ nefiindŭ mulţumitŭ cu sentinţa adusă de tribunalulŭ din A.-Iulia a apelatŭ la Tabla regéscă. Tabla a dispusŭ în sentinţa sa, ca sĕ se modifice sentinţa adusă de judecătoria din Aiudŭ contra învĕţătorului din Intregalḑĭ.

In ḑiua de Inălţare amŭ voitŭ sĕ celebrămŭ parastasulŭ, însĕ în aceia ḑi a pontificatŭ M. On. D. I. Hăţeganu v.-protopopulŭ Dĕrgei, şi n'a voitŭ a-lŭ celebra. Frica-i mare dómnă! frica de multe orĭ te face sĕ rabḑĭ fóme cu pânea lângă tine. Domnulŭ I. Hăţeganŭ, pentru ca sĕ nu fie trasŭ şi D-sa la rĕspundere pentru celebrarea parastasului pentru Martirii dela 1848, mai bine s'a lăsatŭ flămândŭ cu pânea dinainte. Şi aşa parastasulŭ s'a celebratŭ în biserica filială dela Popescĭ de către D-lŭ preotŭ I. Nestorŭ în Dumineca ss. Părinţĭ. (†)

CORESPONDENŢA NÓSTRA DIN COMITATE.

Alba-Iulia, în 30 Maiu 1885 n.

Stimate d-le Redactorŭ! Anonimulŭ „unulŭ de la sate« în Nr. 107 alŭ »Gazetei« se descarcă cu o grămadă de însinuărĭ asupra unei părţĭ a inteligenţei române din urbea nóstră. Ca dovadă aduce şi fapte. Pre câtŭ aflu de condamnabile însinuările basate pe suspiţiunĭ maliţióse, pe atâtŭ de tare aprobŭ descoperirea faptelorŭ mârşave şi antinaţionale. Numai că sinceritatea şi adevĕrulŭ sĕ ne conducă în procedura acésta, éră nu hîdósa invidiă şi ura personală. Se acusă unii inteligînţĭ Românĭ din Alba-Iulia, că cu ocasiunea adunăriĭ generale electorale a Românilorŭ din comitatulŭ Alba-inferióră, arŭ fi părăsitŭ programa naţională şi s'au înrolatŭ sub flamura viitoristului Ciato. Atragŭ atenţiunea on. Redacţiunĭ şi a on. publicŭ românŭ la corespondinţele publicate şi în »Gazetă« despre resultatulŭ menţionatei adunărĭ electorale, în înţelesulŭ cărora, amĕsuratŭ adevĕrului, cu escepţiune de d. Ciato, întréga adunare a primitŭ cu entusiasmŭ programa naţională. Se vede dară că corespondintele »dela sate‟ nu e în curentŭ cu întêmplările ḑilei.

Ca faptă se ridică la adresa mea grava acusă, că eu ca »funcţionarŭ înaltŭ«, vrea sĕ ḑică ca fostŭ asesorŭ orfanalŭ şi primarŭ substitutŭ, aşŭ fi eliminatŭ limba română din oficiu, pre când predecesorulŭ meu a susţinut'o cu multă luptă. Corespondintele anonimŭ se vede, că nu sciă, că predecesorulŭ meu, ca asesorŭ orfanalŭ, a fostŭ trasŭ în cercetare disciplinară pentru usuarea în oficiu a limbei române, şi că încă dênsului i-s'a interḑisŭ prin decisulŭ subprefectului întrebuinţarea limbei române. Deja dênsulŭ nu a mai pututŭ referá şi esmite decisiunĭ românescĭ. In cause naţionale aflu de măréţă şi sublimă abnegaţiunea şi espunerea, fiă acea chiar şi fără resultatŭ. Dar când între constelaţiunile politice de atuncĭ şi devenite din ḑi în ḑi totŭ mai rele a fostŭ şi e imposibilŭ de a mai susţiné în oficiu usulŭ limbei române *) şi când, românŭ de inimă şi cu minte, nu a pretinsŭ şi nu pretinde dela nicĭ unŭ amploiatŭ, ca pentru o luptă deşértă sĕ-şĭ sacrifice postulŭ sĕu, care îi dă pânea de tóte ḑilele, lealŭ şi justŭ e, sĕ fiu eu ca fostŭ amploiatŭ, séu sĕ fie altŭ amploiatŭ de acuma, trasŭ la rĕspundere pentru o dispoziţiune vitregă a regimului, îndreptată în contra întregei naţiunĭ române, şi efeptuită în ţéra întrégă în mânia resistenţei întregului poporŭ românŭ? Nu inimă

*) Imposibilitatea provine din slăbiciune. Red.

FOILETONŬ.

O călĕtoriă în Bucovina.

(Urmare şi fine).

Amŭ visitatŭ şi seminariulŭ. O mulţime de ómenĭ scoborau şi se suiau. Lucru neobicinuitŭ. Murise unŭ alumnŭ seminarialŭ. L'am vĕḑutŭ pe catafalcŭ înconjuratŭ de luminĭ şi florĭ exotice. Unŭ preotŭ îi cetea ectenia. Alumnii cântau cu ochii plinĭ de lacrimĭ, ér câţĭ nu cântau în chorŭ ţinéu isonulŭ prin suspinurĭ. Se vede că era fórte iubitŭ séu că mórtea nemilósă îlŭ luase cu nepusŭ în masă, cum se ḑice. Aşa era şi una şi alta.

Sava Mărgineanu, preşed. secţiunei musicale a »Academiei ortodoxe‟ murise, lovitŭ fiindŭ de apoplexiă cerebrală, cântândŭ în chorulŭ din biserica catedrală. Era basistŭ şi a cântatŭ din rĕsputerĭ solo »vrednicŭ« pentru rectorulŭ pe care-lŭ sfinţise Eminenţa Sa ca »protosyncelŭ.‟

Unulŭ se înalţă, altulŭ piere. Românii adevĕraţĭ pierŭ, cei de interesŭ se îmulţescŭ. Merge sgomotulŭ că P. Cuvioşia Sa păr. rectorulŭ încă-i rutênŭ şi s'a călugăritŭ după absolvarea studielorŭ ca sĕ devie cu timpulŭ póte şi Mitropolitŭ, cine mai scie. La D-ḑeŭ şi 'n Bucovina tóte suntŭ cu putinţă. Numai atâta e sigurŭ, că de-a fi una ca acésta, lupu ş'a schimbá pĕrulŭ.

Unŭ alumnŭ seminarialŭ a avutŭ bunătatea de a mĕ duce prin odăile de studiu, de culcatŭ şi 'n urmă în cea de mâncare. Tótă Bucovina crede că alumnii seminariali sunt bine ţinuţĭ, eu unulŭ mărturisescŭ că sunt cam aşa precum la noi deţinuţii 'n puşcăriă. Orĭce simţŭ pentru lume li se têmpeşce, când esŭ din internatŭ nu se potŭ mişca în societate. Póte va ḑice cineva că preotulŭ trebue preparatŭ, ca sĕ se înveţe a fi separatŭ de lume. Atuncĭ greşesce, căcĭ de câte orĭ a căutatŭ clerulŭ a se separa de naţiune şi a forma o clasă, ca actualmente în Bucovina, nu mai bine n'a adusŭ.

Amŭ vĕḑutŭ şi eu acele »mĕrunţişurĭ« de care scrie „Ilŭ sciţĭ‟ în scrisorĭ din Cernăuţĭ — d-sa n'a îndrăsnitŭ sĕ scrie mai pe largŭ — causa n'o sciu, aicĭ se presupune, ca nu cumva rectorulŭ sĕ audă şi dac'ar fi vre-unŭ preotŭ sĕ-i strice Consistoriulŭ. Eu însĕ care nu-sŭ din ţéră aşŭ puté vorbi mai pe largŭ, dérŭ mĕ gândescŭ la aceea, că ce are a face călĕtoria mea cu mâncarea alumnilorŭ. Dér cu tóte aceste fie-care omŭ trebue sĕ se indigneze când numai aude, ér când este forţatŭ sĕ mănânce nişce rĕmăşiţe putrede de pe la casapĭ, ce face atuncĭ? Tace şi suspină, ér stomaculŭ pătimesce. Sĕ vĕ aducŭ unŭ casŭ. Acu doi anĭ murì unulŭ din causa mâncării şi din causa medicului, care protegiatŭ c'arŭ fi românŭ — este D-ḑeu îlŭ scie ce — pre mulţĭ alumnĭ îi strică pentru totd'auna. Pentru durere de picióre prescrie prafurĭ, uneorĭ le prescrie de acasă fără de a'lŭ vedé pe pacientŭ. Ecă unŭ medicŭ conscienţiosŭ, care se jócă cu viaţa unorŭ tinerĭ părăsiţĭ de norocŭ.— Faptulŭ este adevĕratŭ.

Amŭ visitatŭ apoi Cabinetulŭ de lectură şi biblioteca societăţii »Academia ortodocsă pentru literatură, retorică şi musică bisericéscă în Seminariulŭ archidiecesanŭ din Cernăuţĭ.« Amŭ vĕḑutŭ multe foi, puţinĭ cetitorĭ, causa n'o cunoscŭ. Ar fi de doritŭ ca Românii sĕ ţină unulŭ cu altulŭ precum ţinŭ şi Rutenii din seminarŭ, şi, deórece sunt în majoritate a nu le procurá foi din Rusia şi »Dylo« din Galiţia, care numai despre Românii din Bucovina vorbesce şi-i animéză pe Rutenĭ de a face propagandă. Seminariulŭ ar trebui sĕ fie unŭ focarŭ alŭ Românismului, ceea ce însă cu regretŭ trebue sĕ ḑicŭ că nu-i, fiecare voesce sĕ fie mare, fiecare se asigură pe sine.

In mâna dréptă secţiunea preoţilorŭ (Priesterhaus) numită aşa ca odată. Preoţii sĕ nu tragă la otelŭ, ci 'n residenţă. Frumósă ideă, dér nicĭ când realisabilă, deórece aḑĭ e ocupată de către institutulŭ zoologicŭ botanicŭ şi.... de d-nii profesorĭ de universitate — se află într'o odaiă şi cabinetulŭ de lectură alŭ societăţii academice „Junimea«. E avută, are multe dulapurĭ de cărţĭ,

nobilă de Românŭ póte fi isvorulŭ unei astfelŭ de acusărĭ.

Totŭ la adresa mea sună a treia şi cea grea acusă, adusă totŭ ca faptă, că faţă cu unŭ colegŭ românŭ aşŭ fi făcutŭ o arĕtare falsă criminală. Gravă acusă, pentru că în înţelesulŭ legei criminale, décă aşŭ încrimina falsŭ pe óre-cine, atuncĭ chiar şi legea m'ar cualifică şi judecă de calumniatorŭ. Astfelŭ stândŭ lucrulŭ, sperŭ că On. Redacţiune, care a permisŭ corespondintelui anonimŭ redicarca gravei acusărĭ, îmĭ va permite şi mie a arĕtă adevĕrulŭ: fapta. Două partide după sentinţele a două forurĭ încheiă pace în scrisŭ, conformŭ căreia, referitorŭ la spesele procesuale, se statoresce, că fiecare clientŭ are sĕ supórte spesele advocatului sĕu. Partidele încă în diua împăciuirei încunosciinţéză despre acésta pe advocaţii lorŭ. La o sĕptĕmână unulŭ dintre advocaţĭ în causa acésta împăcată pentru spesele partidei, carĭ încă au fostŭ împăcate, esecvéză mobilele celeilalte partide. Ambele partide, în presenţa unui martorŭ, de nou provócă advocatulŭ esecutătorŭ, sĕ sisteze toţĭ paşii, pentru că causa e împăcată şi nu au pretensiunĭ unulŭ faţă cu altulŭ. La două sĕptĕmânĭ totŭ advocatulŭ acela licitéză mobilele esecuate şi însu-şĭ le cumpĕră cu preţŭ bagatelŭ. Clienţii suntŭ Românĭ. Cele dise suntŭ adevĕrurĭ documentate prin acte şi martorĭ. Arătare criminală într'adevĕrŭ s'a făcutŭ, însĕ prin partida păgubită. Dar sĕ punemŭ casulŭ, că eu aşŭ fi încriminatŭ pe colegulŭ din întrebare, óre atuncĭ, când totŭ în contra respectivului advocatŭ şi alţĭ bieţĭ românĭ ţĕranĭ pentru alte cause încă au făcutŭ arĕtărĭ criminale, pentru carĭ s'a ordinatŭ cercetarea şi e în decurgere**), şi când astfelŭ de fapte tindŭ a discredită inteliginţa română înaintea poporului sĕu şi prin acésta aducŭ periclulŭ celŭ mai mare naţiunei române, — nu mi-ar fi fostŭ óre datorinţa a-o face acésta ca advocatŭ, pentru susţinerea decórei corului advocaţialŭ românŭ, dar a o face şi ca Românŭ pentru a impedecă despoiarea destulŭ de sbicuitului Românŭ ţĕranŭ? Pentru o astfelŭ de faptă, inima mea, şi de Românŭ şi de omŭ, totdéuna mi-ar fi liniştită.

La o parte dară cu lauda deşértă şi cu neadevĕrulŭ tendenţiosŭ, ci la fapte nobile şi românescĭ, unde totdéuna am fostŭ şi totdéuna mĕ voiu află.

Mihaiu Cirlea,
advocatŭ.

DIVERSE.

Unŭ romanŭ »inspiratŭ«. — Unŭ plagiatŭ a provocatŭ mare sensaţiune în cercurile literare ale Belgiei. »Uniunea literară« publicase unŭ premiu de 500 de fr. pentru celŭ mai bunŭ romanŭ scrisŭ de unulŭ dintre romancierii belgienĭ. Premiulŭ s'a datŭ unanimŭ scriitorului Hins pentru interesantulŭ sĕu romanŭ: „Memoriele unui ucigaşŭ.« Acum însĕ comunică unŭ tênĕrŭ literatŭ alŭ „Uniunei«, că acestŭ romanŭ nu este altceva decâtŭ unŭ plagiatŭ alŭ romanului rusescŭ »Crimă şi pedépsă« de Dostojewski cu aceleaşĭ persóne, cu acelaşĭ subiectŭ şi cu acelaşĭ desnodămêntŭ. Comitetulŭ a întrebatŭ îndată pe Hins şi acesta rĕspunse, cĕ a fostŭ »inspiratŭ« de romancierulŭ rusŭ, dar a transformatŭ persónele şi »mijlócele«. S'a alesŭ unŭ tribunalŭ, care sĕ esamineze afacerea.

***

Victor Hugo architectŭ. — O fóiă din Parisŭ istorisesce următórea anecdotă: Acum câţiva anĭ într'o societate în Sudulŭ Franciei órecine recomandă unei dame pe poetulŭ cu cuvintele: „Acesta este bărbatulŭ, căruia avemŭ a'i mulţămi »Notre-Dame de Paris.‟ Dama strigă uimită: »Ce, acestŭ bĕtrânŭ architectŭ trăesce încă?«

***

Legenda lacului Hidden. — In loculŭ lacului acestuia a fostŭ odată o livade verde care era împreunată cu insula Rügen. In ce vreme a fostŭ înecată livadea asta, nu se scie. Poporulŭ însĕ povesteşte astfelŭ: „Intr'o vreme trăia pe pămêntulŭ insulei Rügen două femei, una milostivă şi care se închina lui Dumnedeu, şi alta rĕutăciósă şi sgârcită. Intr'o séră, pe când viscolea, unŭ bĕtrânŭ streinŭ, îmbrăcatŭ ca unŭ cerşitorŭ, îngheţatŭ de ploiă, nemâncatŭ, venì la uşa femeii sgârcite şi o rugă sĕ'lŭ adăpostéscă peste nópte şi sĕ'i dea o bucătură de pâne. Se credea, că bĕtrânulŭ acela era vr'unulŭ din călugării dela Corbei, de care ţinea p'atuncĭ insule Rügen. Femeia ilŭ gonì ca pe unŭ vagabondŭ. Streinulŭ se duse la femeea cealaltă care 'lŭ primì cu voioşiă şi'i dete cea de pe urmă bucăţică de pâne ce avea, pentru că era fórte sĕracă. Bunulŭ bĕtrânŭ o mâncă şi pe urmă se culcă şi adormi. De diminéţă mulţumì femeii şi când plecă din coliba ei îi spuse, că celŭ dintêiu lucru de care se va apuca în diua aceea, are sĕ'i iasă bine. Femeia, bucurósă fiindcă făcuse o faptă bună, zâmbì când audì făgăduiala asta, pentru că'lŭ credea că e unŭ cerşetorŭ. După ce plecă dênsulŭ, ea se duse şi scóse din dulapŭ unŭ sulŭ de pânză din care vrea sĕ facă o cămaşe pentru copilŭ. Ii trebuia trei coţĭ şi tocmai atâta îi şi rĕmăsese ei. Insă care nu'i fu mirarea când vĕdù că după ce mĕsură trei coţĭ, mai avea încă ca la trei coţĭ în mână. Mĕsură femeia, mĕsură şi cu câtŭ mai multŭ mĕsură cu atâtŭ se lungea pânza mai multŭ, până ce umplù tótă casa, şi pentru că nu era mare eşì afară în pragŭ şi pe urmă pe câmpŭ. Când se înoptă se lăsă de mĕsuratŭ şi se puse sĕ se odihnéscă şi sĕ mulţumească Domnului, pentru că acum era bogată. Intr'o clipă aflară toţĭ vecinii de minunea acésta. Femeia cea sgârcită se căì amarnicŭ de greşala ce făcuse şi voì s'o îndrepteze. Alergă sĕ caute pe bĕtrânŭ şi-lŭ rugă sĕ vie séra la ea. Strĕinulŭ primì bucurosŭ. Dênsa îi pregătì unŭ patŭ curatŭ şi-i dete sĕ mănânce totŭ ce avea mai bunŭ. Dar pe când pregătea astfelŭ ea tóte acestea, se gândea cum sĕ facă sĕ ajungă femeia cea mai bogată din lume. A doua di bĕtrânulŭ îi mulţămì şi-i spuse, că celŭ dintêiu lucru de care se va apucă în diua aceea are sĕ se împlinéscă după pofta ei. In locŭ sĕ mĕsóre pânza ca vecina ei, se hotărî sĕ-şĭ numere banii ca sĕ-i înmulţéscă câtŭ mai multŭ. Ca sĕ fie mai liberă, eşì din casă şi se duse într'unŭ locŭ unde n'o putea nimenĭ tulbura. Unii banĭ erau învechiţĭ şi prin urmare negri; dênsa vru sĕ-i spele, dar abia începù sĕ-i spele şi nu-şĭ mai putù ţiné mâna şi apa curgea mereu. Şi curse şi curse până se făcù împrejurŭ unŭ lacŭ mare, care înnecă şi coliba ei şi câmpurile ei şi în loculŭ lorŭ se făcù unŭ lacŭ, care este lacŭlŭ Hidden.

***

Călugĕrulŭ şi plăcinta. — Intr'o séră, trei călugărĭ făcêndŭ o plăcintă, o puseră bine în casă şi se culcară, dicêndŭ că acela dintre ei, care va visă în nóptea aceea visulŭ celŭ mai minunatŭ, sĕ mănânce plăcinta a doua di. Unulŭ din ei, după ce adormiră ceilalţĭ, se sculă binişorŭ, mâncă plăcinta şi se culcă ér la locŭ. A doua di când se sculară, unulŭ dintr'ênşii spuse că a visatŭ cumcă se ridicase în slavă până la tórtele cerului. Altulŭ spuse, că a visatŭ, cumcă se coborîse în josŭ până în fundulŭ pămêntului. Celŭ d'alŭ treilea, care mâncase plăcinta, dise: — Eu, vĕdêndu-vĕ pe unulŭ aşa de susŭ şi pe altulŭ aşa de josŭ, m'am pusŭ şi am mâncatŭ plăcinta singurŭ. — »Gaz. Săt.‟

***

Nora vicléná. — Duoi soţĭ mâncândŭ plăcintă în casă, bărbatulŭ dise nevestéi se întrebe pe muma lui — care era acolea bolnavă într'unŭ patŭ — dacă póte sĕ mânce şi ea vr'o bucăţică de plăcintă. Şiréta de femee îndată îşĭ puse în minte sĕ facă pe sócră-sa ca sĕ nu mănânce plăcintă, şi ducêndu-se la dênsa o întrebă încetŭ la ureche: — 'Ţĭ suntŭ mânele mai tari? sĕ'ţĭ dau vr'o două fuse ca sĕ mi-le dai pe ghemŭ! — Nu pociu măiculiţă, căcĭ sunt moi, rĕspunse baba tare. — Audĭ, cică nu póte, dise nevasta cătră bărbatu-sĕu. Şi punêndu-se amêndoi, mâncară tótă plăcinta, ér biata sócră nicĭ nu o vĕdù din causa vicleniei nore-si.

***

Calulŭ m'a furatŭ. — Unŭ servitorŭ ţiganŭ, fiindŭ trimisŭ călare de stăpânulŭ sĕu la oraşŭ, vêndù calulŭ stăpânului şi nu se mai întórse. Chemându-se apoi la judecată, la întrebarea ce'i făcù magistratulŭ că: de ce a furatŭ calulŭ? elŭ rĕspunse: — Nu 'l-amŭ furatŭ eu Domnule, elŭ m'a furatŭ pe mine, căcĭ eu îi damŭ pintenĭ sĕ stea, şi elŭ mai tare fugea!

***

Necrologŭ. — Petru Popoviciŭ, profesorŭ la institutulŭ pedagogico-teologicŭ, după suferinţe îndelungate, a repausatŭ în Domnulŭ, în etate de 33 anĭ, în 20 Maiu. Rĕmăşiţelele pămêntescĭ s'au îmormêntatŭ în 21 Maiu, în Caransebeşŭ.

Fie-i ţĕrîna uşóră!

Necrologŭ. — Vasiliu Maxim, parochŭ şi administratorŭ protopresbiteralŭ gr. or. după grele suferinţe, în etate de 77 anĭ, consacrată chiemărei sale preoţeşcĭ, în care a funcţionatŭ 50 anĭ, adormì în Domnulŭ în 17 (29) Maiu. Rĕmăşiţele pămentescĭ s'au îmormêntŭ în 19/31 Maiu în Avrigŭ.

Fie'i ţĕrîna uşóră!

BIBLIOGRAFIA.

Convorbirĭ literare, revistă literară, apare la 1-iu a fiecărei lunĭ în Bucurescĭ sub direcţiunea lui Iacobŭ Negruzzi. Nr. 1 dela 1 Aprilie 1885 are următorulŭ sumarŭ: V. Alexandri: „Ovidiu,‟ piesă în 4 acte (act. 1 şi 2). — Schopenhauer: „Despre estetica poesiei.« — D. Onciulŭ: »Dare de sémă critică« despre »Teoria lui Roesler, studii asupra stăruinţii Românilorŭ în Dacia Traiană de A. D. Xenopolŭ.« — Petru Th. Missir: »Córde sparte, versurĭ de T. C. Dj.« — Dem. Const. Ollănescu: »Basmŭ japonezŭ,« poesiă. — T. Şerbănescu: „Magdalina,« »Ca erĭ şi adĭ,« poesii. — N. Volenti: »Icóne din viéţă,« poesiă. — Academia română. — Cronica teatrală. — Nr. 2 dela 1 Maiu 1885 are următorulŭ sumarŭ: I. L. Caragiale: »D'ale carnavalului,« comediă în 3 acte. — Iacobŭ Negruzzi: »Còpii de pe natură: Vorbe parlamentare.« — V. Alexandri: „Ovidiu,« piesă în 4 acte (act. 3-lea.) — Schopehauer: »Despre istoriă.« — D. Onciulŭ: »Dare de sêmă critică« despre »Teoria lui Roesler, studii asupra stăruinţii Românilorŭ în Dacia Traiană de A. D. Xenopol‟ (urmare.) — Ionŭ Alexadri: »Odă la unirea Românilorŭ,« poesiă. — A. C. Cuzza: »Idealŭ,« poesiă. — T. Robeanu: »Finis,« poesiă. — Necrolog. — Coretponeenţă. — Bibliografiă. — Direcţia Revistei: Strada Romană 25 Editura şi Administraţia stabilimentului tipograficŭ Sococŭ şi Teclu, Bucurescĭ, strada Berzii 96.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

**) Resultatulŭ cercetărei va avé sĕ constate dacă au fostŭ fundate acele arătărĭ. Red.

---

foi şi banĭ la depositŭ, viaţă literară nu se simte. Activitatea ei în esternŭ se mărgineşce a da în luna lui Faurŭ o serată cu danţŭ şi când plouă bine véra în vacanţă câte una în Rădăuţĭ séu Sucéva.

M'amŭ uitatŭ apoi spre edificiulŭ Mitropolitului unde-i şi Consistoniulŭ după ce amŭ visitatŭ mai ântêiŭ sălile Mitropolitului. Avuţiă, lucsŭ,—activitate mai nimicŭ. Forulŭ, cum l'a numitŭ »Ilŭ sciţĭ», nu-i frecuentatŭ de învĕtaţĭ, ci numai câte unŭ preotŭ dela satŭ ilŭ întêlnescĭ pe la uşile consilierilorŭ. Ce dorŭ arŭ fi avutŭ nu nu scie. Coridorulŭ întunecosŭ nu 'ţi permite a-i ceti după faţă.

Mi-amŭ luatŭ rĕmasŭ bunŭ şi amŭ pornitŭ sĕ visitezŭ »Societatea pentru cultura şi literatura română din Bucovina.« Ii dicŭ şi societatea Pumnuléná — căcĭ Pumnulŭ a înfiinţat'o. Activitatea ei se mărginesce în edarea unui »Calendariu« în totŭ anulŭ. Dér sĕ nu greşescŭ, membrii ei mai ţinŭ şi prelegerĭ publice, aşa unŭ felŭ de Atheneu, numai nu ca celŭ din Bucurescĭ, ceva mai pe josŭ şi anume în otelŭ Moldavia în sala societăţii »Armonia« unde-i şi teatru de diletanţĭ.

Mi s'a spusŭ că anonimulŭ »Ilŭ sciţĭ‟ s'a acăţăratŭ şi de teatrulŭ de diletanţĭ. A vorbitŭ la trébă, cum se dice, şi chiar unŭ domnŭ Meşeder încă dicea că-i bine. D-sa încă face parte din Comitetulŭ teatrului, séu din celŭ alŭ Armoniei. — D-nulŭ M. Piteiu, omŭ cunoscutŭ în ţéră, afirmă singurŭ când a cetitŭ articolulŭ din «Gazetă,« c'a întêlnitŭ pe d-şórele carĭ jócă la teatru, vorbindŭ cu »Junimeni,« membrii societăţii „Junimea« în limba germană, ér D-sa sĕ-i fi întrebatŭ ce suntŭ, după cum are obiceiu. Ei i-au rĕspunsŭ că suntŭ Românĭ. Atuncĭ d-nulŭ Piteiu le-a reproşatŭ. — Nu-lŭ cunoscŭ pe »Ilŭ sciţĭ,‟ precum nicĭ pe ceilalţĭ corespondenţĭ din Cernăuţĭ, şi aşŭ fi doritŭ sĕ-i cunoscŭ, se vede că n'amŭ norocŭ. Dicŭ acésta ca nu cumva sĕ gândéscă cineva că eu scriu anume întărindŭ disele lorŭ. Suntŭ departe de o astfelŭ de ideă.

Amŭ participatŭ şi l'a înmormêntarea lui Sava Mărgineanu. — Era fórte frumósă. Ghirlande acoperiau carulŭ funebru şi cosciugulŭ. Cununĭ dela Alumnii seminarialĭ, Junimea, Elie Dimitrevicĭ, Academia ortodoxă şi multe alte dela particularĭ, dintre carĭ una dela directorulŭ Litviniu, în a căruia casă umbla decedatulŭ. Spiritualulŭ a ţinutŭ o cuvêntare în capela seminarială. Mitropolitulŭ cântá singurŭ ca dascalŭ. Mai tótă preoţimea din capitală l'a petrecutŭ pe cale cătră cimitirŭ. Archimandritulŭ de scaunŭ i-a urmatŭ cale lungă apoi s'a întorsŭ. Mulţĭ din d-nii profeserĭ i-au urmatŭ până la cimitirŭ, unde Archimandritulŭ Călinescu a ţinutŭ o altă cuvêntare, colegulŭ de clasă d. Ianovicĭ alta, cărora precum şi publiculŭ le mulţămì bĕlrênulŭ tată, economŭ din Brasca. — Omŭ dela ţară a învĕţatŭ la bĕtrêneţe a ceti în dragulŭ fiului — nu avù însĕ parte de dênsulŭ.

Incă unulŭ murì din céta celora, carĭ au sĕ se lupte'n viitorŭ. Mórtea nemilósă despărţì două inimĭ amoróse, ér naţiunea perdù pe unŭ bravŭ copilŭ alŭ sĕu. Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria eternă! La mormêntulŭ acestui tênĕrŭ amŭ depusŭ şi eu o lacrimă şi m'amŭ grăbitŭ a fini itinerarulŭ meu.

Amŭ căutatŭ Românĭ, dér n'amŭ găsitŭ. Décă dicŭ aşa nu vréu a dice că nu-i nicĭ unulŭ, căcĭ atuncĭ s'ar supĕra cam mulţĭ. Vréu însĕ sĕ vĕdŭ ce va face uniunea politică a Românilorŭ din Bucovina sub numele »Concordia,« nu de multŭ înfiinţată sub preşedinţa lui Iónŭ Bumbacŭ, cunoscutŭ publicului românŭ.

In curêndŭ amŭ sĕ întreprindŭ o călĕtoriă pe la sate şi mĕ voiu informa orĭ de suntŭ adevĕrate cele ce se scriu în »Gazeta Transilvaniei.« Până la o nouă revedere, rogŭ pe stimabilulŭ cetitorŭ a primi aceste scirĭ, ce le-amŭ adunatŭ în călĕtoria mea, şi a le considera numai de adevĕrŭ purŭ şi simplu.

Mĕ închinŭ *Călĕtorescu.*

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Iuniu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.65
Rentă de hârtiă 5%	93.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	146.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.—
Bonurĭ rurale ungare	103.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.—
Renta de hărtiă austriacă	82.05
Renta de arg. austr.	83.05
Renta de aurŭ austr.	108 20
Losurile din 1860	139 20
Acţiunile băncei austro-ungare	858.—
Act. băncei de creditŭ ung.	289.75
Act. băncei de creditŭ austr.	290.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.86
Napoleon-d'orĭ	9.83½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.85
Londra 10 Livres sterlinge	124.19

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 20 Maiu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	—	—
Renta rom. amort. (5%)	—	92¾
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	31
Credit fonc. rural (7%)	—	102¾
» " " (5%)	—	86½
» » urban (7%)	—	—
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	—	84½
Banca naţională a României	1180	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	285	—
« » » Naţională	231	—
Aurŭ	10.35%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 4 Iuniu st. v. 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.93	Vênd.	8.95
Argint românesc	»	8.80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.84	»	9.85
Lire turcescĭ	»	11.10	»	11.15
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.80	»	5.84
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	124.—	»	125.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoí a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Nr. 49—1885 c. adm. 2—3

Publicaţiune!

Comisiunea administrativă a bisericei gr. or. din cetatea Braşovului cu chramulŭ „Sf. Treime“ voiesce a repara şi adapta edificiulŭ scólei grecescĭ din Braşovŭ, uliţa furcóie de sub Nr. 69.

Spesele s'au statoritŭ conformŭ preliminarului şi condiţiunilorŭ, care se póte vedea la secretariulŭ comisiunei, Iordanŭ I. Munteanŭ, asesorŭ la sedria orfanală, cu 677 fl. 16 cr. v. a.

Despre acésta se încunosciinţéză întreprindĕtorii cu acelŭ adausŭ, cumcă ofertele scripsale pentru aceste lucrărĭ provĕdute cu unŭ vadiu de 10% se potŭ înainta subsemnaţilorŭ curatorĭ până la 16 Iuniu a. c. st. n.

Braşovŭ în 30 Maiu 1885.

Din încredinţarea comisiunei administratóre.

Curatorii:

Toma Langer m. p., curatorŭ. Iordanŭ I. Munteanŭ m. p., curatorŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ	—	9.45	12.50	—
	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ	—	10.44	2.27	—
	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra	10.29	1.30	8.01	—
	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	—	3.19	5.19	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu	5.56	5.58	12.59	—
	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.31
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8.22	—	2.05
Mezŏ-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare	10.37	9.13	—	4.05
	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena	6.35	2.45	10.50	—
	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.41	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	6.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.75	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2.11	—
Mezŏ-Telegd	—	7.14	10.29	2.31	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.45	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu	—	10 01	5.05	6.43	—
	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea	3.12	11.43	—	9.31	—
	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.09	12.57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12 36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5.30	11.02
Apatia	—	4.54	—	6.03	11.37
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	5.20	—	7.14	1.09
	—	5.3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ	—	6.32	—	—	3.23
	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Inlia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	12.00	4 53
	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.80	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8 10
Szolnok	11.02	3.44	11 40
	11 12	4 02	12 00
Aradŭ	3.37	7 53	5.15
Glogovaţŭ	4.13	—	6 10
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6 42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2.18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8 64	2.10	4.4[illegible]
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.59

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
Aradulŭ nou	7 40	2 54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	5.28
Baniţa	7.27	10.14	6.0
Crivadia	8.06	10.54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.